

Poliisin tekemä hoidon tarpeen arviointi- Opas

Tässä oppaassa on tietoa erilaisista sairauksista ja oireista, joihin poliisi voi työssään törmätä. Oppaan tarkoitus on tukea poliisia kenttätöössään kohdatessaan erilaisia sairauksia ja sairaustiloja.

Opas on tehty opinnäytetyön toiminnallisena osuutena. Lähteinä on käytetty kirjallisuuskatsauksessa käytettyjä näyttöön perustuvia terveydenhuollon ammattilasten kirjoittamia ohjeita.

Delirium

Deliriumilla tarkoitetaan äkillistä sekavuustilaa ja aivojen toimintahäiriötä. Aiheuttajia voi olla esimerkiksi erilaiset elimelliset tekijät ja sairaudet. Päihteidenkäytön äkillinen lopettaminen aiheuttaa deliriumia ja ikäihmisillä esimerkiksi infektiot voi johtaa deliriumiin.

Oireina saattaa olla poikkeava käytös ja tajunnan tasonlasku. Ihmisen kyky orientoitua aikaan ja paikkaan voi olla heikentynyt. Lisäksi ihmisen tarkkaavaisuus ja huomiokyky ovat usein heikentyneet.

Huomiota tulisi kiinnittää niihin tietoihin ja taustoihin, joita on saatavilla.

Diabetes

Diabetestä on kahta eri päätyyppiä, tyyppin 1 ja -2 diabetes. Molemmissa verensokeripitoisuus nousee liian suureksi. Insuliinilla lasketaan verensokeria.

Insuliinin liiallinen annostelu saattaa aiheuttaa verensokerinlaskua, joka laskiessaan riittävän alas voi mahdollisesti olla potilaan henkeä uhkaava tila. Verensokerin laskiessa voi oireena olla sekavuutta ja aggressiivisuutta. Tajuttomalle ei tule laittaa mitään suuhun tukehtumisvaaran vuoksi. Sekavalta diabeetikolta tulisi aina varmistaa verensokeri.

Kouristelu

Kouristelu johtuu aivotoiminnan häiriöstä. Se aiheuttaa lihasnykäyksiä ja kouristuksia, joihin voi liittyä tajuttomuus. Syitä voivat olla esimerkiksi epilepsia, aivoverenvuoto, aivokasvain tai aivojen tulehdustila.

Kouristeleavan liikkeitä ei tule estellä ja henkilö tulee saada terveydenhuollon piiriin. Kouristuksen jälkeen saattaa ilmetä sekavuutta, joka ohittuu yleensä itsestään.

Tajunnanhäiriöt

Tajunnan häiriöt voivat kehittyä sekä hitaasti että nopeasti. Syitä, jotka voivat aiheuttaa tajunnantason laskua ovat esimerkiksi hapenpuute, myrkytys, liian matala verensokeri,

aivokalvontulehdus, aivoverenkierron tukos, aivoverenvuoto, epilepsia, vakava infektio ja päänvammat.

Oireina tajunnanhäiriöissä voi olla puheen puuromaisuus, toispuolihalvaus, suupielen roikkuminen ja aivojen tiedonkäsittelyntoimintojen häiriötä, jotka vaikuttavat muistiin, keskittymiseen ja ongelmanratkaisutaitoihin.

Tajunnanhäiriöön tulee kiinnittää huomiota, ja saattaa asiakas terveydenhuollon arvioitavaksi.

Mielenterveys

Mielenterveyssairauksia on erilaisia ja ne oireilevat eri tavalla. Mieliala, ajatukset ja tunteet voivat ailahdella. Harhoista kärsivä henkilö saattaa käyttäytyä arvaamattomasti. Esimerkiksi harhaiset ja itsetuhoiset ihmiset tulee saattaa lääkärin arvioon tilanteesta.

Aikaisempi itsemurhayritys tai itsensä vahingoittaminen lisää itsemurhan riskiä. Itsetuhoisen kanssa tulisi päästä kontaktiin ja yrittää saada henkilö luopumaan aikeistaan.

Muistisairaus

Vakavampia muistisairauksia ovat dementoivat sairaudet, jotka heikentävät sekä muistia että muita tiedonkäsittelytaitoja.

Muistisairaus ilmenee yleensä keskustellessa henkilön kanssa. Ihminen saattaa unohtaa kuka on, missä on ja missä esimerkiksi asuu.

Poliisin kohdatessa muistisairaahan ihmisen tulee arvioida henkilön kotona pärjäämistä ja tarvittaessa tehdä huoli-ilmoitus sosiaalitoimelle.

Päihteet

Päihteet aiheuttavat erilaisia oireita riippuen mitä aineita on otettu ja onko otettu useampaa samaan aikaan. Yliannostusriski on olemassa ja voi johtaa esimerkiksi hengityslamaan ja jopa sydänpysähdykseen. Päihteitä käyttäneen henkilön kanssa toimisessa on otettava huomioon, että aineen huippupitoisuutta elimistössä ei ole välttämättä vielä saavutettu ja yliannostus oireet voivat ilmetä vasta myöhemmin.

Yliannostuksen oireita ovat muun muassa tajunnantasonlasku, sydämen sykkeen nouseminen, hikoilua, kiihtymistä tai hidastumista, pahoinvointia ja oksentelua.

Ohjeita

Oman alueen sosiaali- ja kriisipäivystykset ottavat vastaan huoli-ilmoituksia niin aikuisista kuin iäkkäistäkin henkilöistä. Poliisi voi tehdä huoli-ilmoituksen, kun se havaitsee tilanteen, joka viittaa siihen, että iäkkäällä tai aikuisella henkilöllä on selvä sosiaalihuollontarve, kuten itsensä tai turvallisuutensa hoitamiskyvyttömyys.

Akuuteissa hätätilanteissa 112

Vilma Pylvänen
2025
Poliisin tekemä hoidon tarpeen arvio
Poliisiammattikorkeakoulun opinnäyte